

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Komparace výsledků prozodické analýzy v HČP III
s YD (17-19) a YD (234-238)

Comparison of results of prosodic analysis in HČP III with YD (17-19) and
YD (234-238)

Olomouc 2018 Klára Vaňková

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Zuzana Pospěchová, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla veškeré prameny a použitou literaturu.

V Olomouci dne:

.....

podpis

Anotace

Cílem této bakalářské diplomové práce je komparace výsledků prozodické analýzy. Tu budu provádět na dvou vzorcích vyňatých z knihy *Gramatika hovorové čínštiny v příkladech Ia*, konkrétně na YD 17-19 a YD 234-238. V teoretické části vymezím základní pojmy, které jsou pro pochopení prozodické transkripce nezbytné. Zařazuji mezi ně lineární větné členění, přízvučnost slabik, sedm stupňů prominence, akronymické pravidlo a typy rytmických sledů. V praktické části se nejprve zaměřím na vytvoření samotného korpusu a následně na jeho analýzu. Tu rozdělím do dvou částí, rozbor prvního a druhého vzorku. V těchto analýzách napřed provedu rozbor segmentů, kde se zaměřím na velikost, počet arse a rytmický průběh. Poté se přesunu k analýze kól, ve kterých určím jejich velikost a pozici rytmických sledů v kólech. Na závěr provedu komparaci výsledků analýzy, ke kterým dojdu v praktické části.

Jméno autora:	Klára Vaňková
Název fakulty a katedry:	Filozofická Fakulta, Katedra asijských studií
Název bakalářské diplomové práce:	Komparace výsledků prozodické analýzy v HČP III s YD (17-19) a YD (234-238)
Vedoucí bakalářské diplomové práce:	Mgr. Zuzana Pospěchová, Ph.D.
Klíčová slova:	prozodická transkripce, lineární větné členění, rytmus, segment, kólon, arse, Švarný
Souhrn práce:	Počet stran: 55
	Počet znaků včetně mezer: 69 540
	Počet použité literatury: 7

Ráda bych tímto poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Zuzaně Pospěchové Ph.D. za její odborné vedení, cenné rady a připomínky, vstřícný přístup a v neposlední řadě za její čas a ochotu.

Obsah

1	Úvod.....	12
2	Teoretická část	13
2.1	Prozodická transkripce čínštiny	13
2.2	Lineární větné členění.....	14
2.3	Přízvučnost slabik	15
2.4	Sedm stupňů přízvukové prominence.....	15
2.5	Akronymické pravidlo	16
2.6	Typy rytmického sledu	17
2.6.1	Ascendentní (vzestupný) rytmický sled.....	17
2.6.2	Descendentní (sestupný) rytmický sled	17
2.6.3	Akronymický rytmický sled	17
3	Praktická část	18
3.1	Korpus.....	18
3.1.1	Metody a postupy zhotovení.....	18
3.2	Analýza vzorku YD 17-19	19
3.2.1	Délka vzorku.....	19
3.2.2	Analýza segmentů.....	19
3.2.2.1	Velikost segmentů	19
3.2.2.2	Počet arší	20
3.2.2.3	Rytmický průběh	22
3.2.2.3.1	Dvouslabičné segmenty	22
3.2.2.3.2	Třislabičné segmenty	23
3.2.2.3.3	Čtyřslabičné segmenty	24
3.2.2.3.4	Pětislabičné segmenty	26

3.2.2.3.5	Šestislabičné segmenty.....	27
3.2.2.3.6	Osmislabičné segmenty.....	28
3.2.2.3.7	Shrnutí rytmických sledů a iktů v rámci segmentů.....	28
3.2.3	Analýza kól.....	29
3.2.3.1	Velikost kól.....	29
3.2.3.2	Pozice rytmických sledů v kólech.....	30
3.3	Analýza vzorku YD 234-238.....	32
3.3.1	Délka vzorku.....	32
3.3.2	Analýza segmentů.....	32
3.3.2.1	Velikost segmentů.....	32
3.3.2.2	Počet arsí.....	34
3.3.2.3	Rytmický průběh.....	35
3.3.2.3.1	Dvouslabičné segmenty.....	35
3.3.2.3.2	Třislabičné segmenty.....	36
3.3.2.3.3	Čtyřslabičné segmenty.....	37
3.3.2.3.4	Pětlabičné segmenty.....	39
3.3.2.3.5	Šestislabičné segmenty.....	40
3.3.2.3.6	Shrnutí rytmických sledů a iktů v rámci segmentů.....	41
3.3.3	Analýza kól.....	42
3.3.3.1	Velikost kól.....	42
3.3.3.2	Pozice rytmických sledů v kólech.....	43
3.4	Komparace výsledků prozodické analýzy vzorků YD 17-19 a YD 234-238.....	45
3.4.1	Velikost vzorků.....	45
3.4.2	Segmenty.....	45
3.4.3	Kóla.....	47
3.5	Komparace výsledků analýzy vzorků YD 17-19 a YD 234-238 se Švarného výsledky v HČP III. (YD 201-204).....	47

3.5.1	Velikost vzorků.....	48
3.5.2	Segmenty	48
3.5.3	Kóla.....	49
4	Závěr	51
5	Resumé v anglickém jazyce.....	53
6	Seznam literatury a použitých zdrojů	54
7	Přílohy.....	55

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Velikost vzorku YD 17-19

Tabulka č. 2: Velikost segmentů

Tabulka č. 3: Segmenty podle počtu arší

Tabulka č. 4: Počty arší

Tabulka č. 5: Typy rytmických sledů dvouslabičných segmentů

Tabulka č. 6: Typy rytmických sledů tříslabičných segmentů

Tabulka č. 7: Typy rytmických sledů čtyřslabičných segmentů

Tabulka č. 8: Typy rytmických sledů pětislabičných segmentů

Tabulka č. 9: Celkové zastoupení rytmických sledů v analyzovaném vzorku

Tabulka č. 10: Velikost kól

Tabulka č. 11 Pozice rytmických sledů v kólech:

Tabulka č. 12: Velikost vzorku YD 234-238

Tabulka č. 13: Velikost segmentů

Tabulka č. 14: Segmenty podle počtu arší

Tabulka č. 15: Počty arší

Tabulka č. 16: Typy rytmických sledů dvouslabičných segmentů

Tabulka č. 17: Typy rytmických sledů tříslabičných segmentů

Tabulka č. 18: Typy rytmických sledů čtyřslabičných segmentů

Tabulka č. 19: Typy rytmických sledů pětislabičných segmentů

Tabulka č. 20: Typy rytmických sledů šestislabičných segmentů

Tabulka č. 21: Celkové zastoupení rytmických sledů v analyzovaném vzorku

Tabulka č. 22: Velikost kól

Tabulka č. 23: Pozice rytmických sledů v kólech

Tabulka č. 24: Komparace výsledků vzorků YD 17-19 a YD 234-238 - segmenty

Tabulka č. 25: Komparace výsledků vzorků YD 17-19 a YD 234-238 - kóla

Tabulka č. 26: Komparace výsledků vzorků YD 17-19, YD 234-238 a Švarného vzorku - velikosti vzorků

Tabulka č. 27: Komparace výsledků vzorků YD 17-19, YD 234-238 a Švarného-segmenty 1

Tabulka č. 28: Komparace výsledků vzorků YD 17-19, YD 234-238 a Švarného-segmenty 2

Tabulka č. 29: Komparace výsledků vzorků YD 17-19, YD 234-238 a Švarného vzorku
- kóla

Seznam grafů

Graf č. 1: Velikost segmentů-absolutní četnost

Graf č. 2: Pozice rytmických sledů v kólech-srovnání

Graf č. 3: Velikost segmentů - absolutní četnost

Graf č. 4: Pozice rytmických sledů v kólech – srovnání

Seznam zkratk

HČP III. – Hovorová čínština v příkladech III.

YD – označení vzorků v knize Gramatika hovorové čínštiny v příkladech Ia

Ediční poznámka

Pro větší přehlednost je pro prozodický přepis použit font Courier New.

1 Úvod

Čínský jazyk se řadí mezi tónové jazyky a pro naučení se takového jazyka je třeba nejen se naučit čtyři základní tóny, ale je také velice důležité podrobněji tento jazyk zkoumat, neboť tóny se během řeči mění a slova se spojují do určitých úseků. Důležitá je u tónových jazyků také intonace, která dokáže změnit význam celé věty. Tohoto si byl vědom profesor Švarný, který se této problematice věnoval takřka celý život. Vymyslel a zdokonalil prozodii neboli vědní obor zabývající se rysy mluvené čínštiny. Vzhledem k tomu, že mi studium těchto rysů jazyka přijde velice důležité, rozhodla jsem se jim věnovat ve své bakalářské diplomové práci. Konkrétně se budu zabývat prozodickou analýzou textů.

Podkladem pro mou bakalářskou práci se stala kniha profesora Švarného, *Gramatika hovorové čínštiny v příkladech Ia*, konkrétně úseky ze začátku (YD 17-19) a úseky z konce učebnice (YD 234-238). Úseky jsou takto vybrané z důvodů následné komparace výsledků prozodické analýzy, kterou bych chtěla zjistit rozdíly mezi větami, které se v knize objevují na různých pozicích. Komparaci budu nejprve provádět mezi mnou vybranými vzorky, a poté se vzorkem Švarného (YD 201-204). Než se budu věnovat prozodické analýze, vymezím v teoretické části základní pojmy, které jsou k jejímu pochopení nezbytně nutné. Nejprve se v této části zaměřím na lineární větne členění. Čínská věta se dělí na kóla a následně na menší významové celky, segmenty. V další části se budu více věnovat přízvučnost slabik, sedmi stupňům přízvukové prominence a typům rytmického sledu. Vzhledem k tomu, že cílem mé práce je komparace výsledků prozodické analýzy, musím tuto analýzu provést na obou dvou mnou vybraných vzorcích zvlášť. Praktická část bude zaměřena na převedení vzorků do elektronické podoby a následné vytvoření korpusu. U vzorků následně provedu analýzu, která se bude skládat z několika částí. V té první se zaměřím na velikost vzorků, poté se budu věnovat analýze segmentů a v poslední části zanalyzuji kóla. Výsledky z těchto částí následně použiji při komparaci.

2 Teoretická část

V teoretické části se budu zabývat prozodickou transkripcí a vysvětlením základních pojmů, které jsou pro pochopení prozodické transkripce nezbytné. Tyto pojmy budou posléze použity v praktické části, která bude věnována prozodické analýze. Nejprve se zaměřím na lineární větné členění, poté na přízvuchnost slabik, sedm stupňů prominence, akronymické pravidlo a typy rytmických sledů.

2.1 Prozodická transkripce čínštiny

Pomocí prozodické transkripce jsme schopni zachytit specifické rysy mluvené čínštiny. Jedná se především o tempo a rytmus řeči, přízvuk či zachycení tónové prominence slabik.¹ Díky ní můžeme zachytit konkrétní suprasegmentální rysy řeči, kterou podal určitý mluvčí.

O vývoj a zdokonalování prozodické transkripce čínštiny se zasloužil prof. PhDr. Oldřich Švarný, CSc., který se inspiroval například učebnicí Johna DeFrancise *Beginning Chinese*, slovníkem *Dictionary of Spoken Chinese*, který vyšel na Yale University či dílem ruského sinologa A.N. Spešněva, *Fonetika kitajského jazyka*.²

Systém prozodické transkripce používá latinkový zápis standardní čínštiny (pīnyīn), který ovšem samotný nezachycuje prozodické rysy řeči. Pro tento účel je používána prozodická transkripce, která za tímto účelem zavádí speciální značky.

Zde bych ráda uvedla příklad obou zápisů:

- Pīnyīn: wǒmen xuéxiào d zhōngwén lǎoshī
- prozodická transkripce: wo³men-xuéxiào-d zhōngwen-lǎoshī

¹ Třísková 2011: 40

² Třísková 2011: 45–50.

2.2 Lineární větné členění

Při lineárním členění vět v čínštině je velice hojně využíváno rytmu řeči. To je dáno především tím, že čínština, například na rozdíl od češtiny, zcela postrádá členění dané flexivními koncovkami a shodou.³

V rámci prozodické analýzy se čínská věta rozděluje na menší významové jednotky. Těmito jednotkami jsou kóla⁴, tedy „*ucelené významové úseky s ucelenou rytmickou strukturou, zakončené přeryvem (pauzou trvající zlomek až 0,75 sekundy nebo více) a charakterizované tázací, neukončující nebo ukončující intonací.*“⁵ Kóla jsou oddělena a ukončena interpunkčním znaménkem. Průměrná délka kól se pohybuje mezi 6-7 slabikami a je víceméně nezávislá na tempu řeči.⁶

Dalšími nižšími jednotkami jsou segmenty. Ty mohou zůstat samostatné (liché iktové slabiky), ale častěji se spojují ve složitější a delší segmenty. Nejčastějšími jsou: „*sestupné sledy dvou, ale i více slabik s iktem (rytmický přízvuk) na začátku, vzestupné sledy dvou, ale i více slabik s iktem na konci, případně i jednotlivé „liché“ iktové slabiky. Sestupným sledům mohou předcházet předklonky, ke sledům vzestupným se mohou připojovat příklonky.*“⁷ Průměrná délka segmentů je, na rozdíl od průměrné délky kól, mnohem více závislá na tempu řeči. Pokud bude mluvčí mluvit pomaleji, můžeme pozorovat větší výskyt jedno iktových segmentů. V případě rychlejší řeči dochází k oslabování tónové prominence a ke spojování jednoiktových segmentů v segmenty složitější, víceiktové. Ve chvíli, kdy dochází ke spojování, mohou se některé iktové slabiky tónicky oslabené dokonce i tónicky neutralizovat a tím dochází ke ztrátě iktu. Přesto zůstávají tyto slabiky o něco více prominentnější než okolní slabiky atónické, obzvláště atónické atónové. Průměrná délka segmentu se pohybuje mezi 2,5-4,5 slabiky.⁸

³ Švarný 1998: 23

⁴ Nominativ singuláru: kólon, nominativ plurálu: kóla

⁵ Švarný, Uher, 2014: 9-10

⁶ Švarný, Uher, 2014: 10

⁷ Tamtéž

⁸ Švarný, 1998: 24

2.3 Přízvučnost slabik

Čínské slabiky jsou dle přízvučnosti rozděleny na arse a these. Arsi, která je iktovou slabikou, můžeme definovat jako slabiku tónickou, která je oproti přiléhajícím slabikám uvnitř segmentu tou prominentnější.⁹ Ostatní slabiky, které jsou méně prominentnější nazýváme thesemi. Arse, s výjimkou třetího tónu¹⁰, mají tendenci být vyslovovány výše a déle než these.¹¹

2.4 Sedm stupňů přízvukové prominence

V souvislé řeči dochází v čínštině k oslabování či k vytrácení tónů a slabiky se stávají nepřízvučné, popřípadě méně přízvučné. Toho si byl vědom Švarný, a proto ustanovil dvě hlediska¹², jejichž zkombinováním dal posléze vzniknout sedmi stupňům přízvukové prominence.¹³ Dle této prominence rozlišujeme slabiky zdůrazněně tónické (arse), plně tónické (arse, these), oslabeně tónické (arse, these) a atónické. Slabiky atónické dále dělíme na atónické neutralizované, které standardně tón mají, ale v dané situaci ho ztrácejí, a atónické atónové, které jsou bez tónu v každé situaci.

1. Zdůrazněně tónické slabiky (arse)

- bílá ztučněná slabika na černém pozadí s tónovou značkou nad hlavní samohláskou slabiky
- /**dōu**-xue, **wài**tou-d/

2. Plně tónické slabiky iktové (arse)

- tónová značka nad hlavní samohláskou slabiky
- /dōu-shi, zìdian/

3. Plně tónické slabiky neiktové (these)

- tónová značka nad hlavní samohláskou slabiky
- /zhōngwen², yín**háng**/

4. Oslabeně tónické slabiky iktové (arse)

- horní číselný index^{1,2,3,4}

⁹ Uher, Slaměnková 2015: 105

¹⁰ Jeho prominence je realizována na slabikách, které mu bezprostředně předcházejí a následují

¹¹ Uher, Slaměnková 2015: 105

¹² Míra plnosti tónu slabiky (plný tón se zvýrazněnou prominencí, plný tón, oslabený tón, atónická Přízvučnost slabik (přízvučná slabika – arse, nepřízvučná slabika – these)

¹³ Trísková 2011: 46

- /wo³men-d-niú, sān-bai-pi¹/

5. Oslabeně tónické slabiky neiktové (these)¹⁴

- dolní číselný index 1,2,3,4

- /ta-xué, zai-**zhèr**/

6. Atónické slabiky neutralizované (these)

- bez označení, mohou mít tón, ale v dané větě se tón téměř nebo zcela neutralizuje¹⁵

- /tā-zai, **bú**-shi/

7. Atónické slabiky atónové (these)

- bez označení, vždy bez tónu

- /wǒ-d, shì-ge/

2.5 Akronymické pravidlo

Akronymické pravidlo zavedl Švarný pro bezprostřední sledy dvou, tří nebo čtyř plně tónických slabik uvnitř jednoho segmentu. Tyto slabiky se sice dají rozlišit rytmicky, ale ne do té míry, aby mohly být označeny různým stupněm prominence. Dle acronymického pravidla je ve dvojslabičných segmentech nositelem iktu slabika druhá. U troj a čtyřslabičných segmentů je tímto nositelem kromě první též poslední slabika.¹⁶

/zhōngwén, fēijī, zìdiǎn/ - nositelem iktu vždy druhá slabika

/xué-zhōngwén, Zhāng-lǎoshī/ - nositelem iktu první a poslední slabika

¹⁴ Pokud se na začátku segmentu objevuje slabika bez označení, je Švarným automaticky označena za slabiku oslabeně tónickou neutralizovanou

¹⁵ Švarný, Uher 2014: 11

¹⁶ Pospěchová 2015: 95

2.6 Typy rytmického sledu

2.6.1 Ascendentní (vzestupný) rytmický sled

Při vzestupné rytmickém sledu předchází slabice, která je nositelem iktu, slabika méně prominentní. Pokud je těchto iktových slabik více, musí být jejich prominence vzestupná.¹⁷ K ascendentním sledům se v některých případech mohou připojovat enklitika (příklonky).¹⁸ Švarný uvádí, že pro vzestupné sledy je více charakteristická pozice na konci kóla.¹⁹

/ta-xué, ta-bǎ-yào, nei-suo-xuéxiào/

2.6.2 Descendentní (sestupný) rytmický sled

U sestupného rytmického sledu dochází k tomu, že za slabikou, která je nositelem iktu následuje slabika bez iktu. Co se týká descendentních sledů, zde Švarný uvádí jako příznačnou polohu na začátku či uvnitř kóla a též jejich větší výskyt oproti sledu ascendentnímu.²⁰ Descendentním sledům mohou v určitých příkladech předcházet předklonky.²¹

/zhè-liang, zhōngguoren, duō-zuo-yi-dianr/

2.6.3 Akronymický rytmický sled

Akronymický rytmus můžeme pozorovat u troj a víceslabičných segmentů. V určování iktů se řídíme akronymickým pravidlem.²² K akronymickému sledu se mohou připojovat jak příklonky, tak předklonky.²³ Tento rytmus je realizován dle akronymického typu zkratk ČSD, ČSSD, které se vyskytují v běžných evropských jazycích.²⁴

/bú-zai-zhèr, wo³men-d-niú, wǒ-bu-zhìdào/

¹⁷ Švarný, Uher 2014: 13

¹⁸ Tamtéž: 10

¹⁹ Švarný 1998: 33

²⁰ Švarný 1998: 33

²¹ Švarný, Uher 2014: 10

²² Viz. Kapitola: Akronymické pravidlo

²³ Švarný 1998: 43-45

²⁴ Švarný, Uher 2014: 12

3 Praktická část

V praktické části se budu nejprve věnovat popisu a vytvoření korpusu, který je pro mou bakalářskou práci stěžejní. Tento korpus bude rozdělen na dvě části. Vytvořený korpus budu prozodicky analyzovat a následně komparovat jeho výsledky s výsledky profesora Švarného. Zároveň budu také komparovat oba mé vzorky mezi sebou. Dle mého názoru se výsledky této analýzy budou měnit s délkou a složitostí vět. Proto nejsou vzorky vybrané náhodně, ale vzorek první je spíše ze začátku knihy, vzorek druhý z konce a vzorek Švarného se nachází mezi nimi. Měl by být vidět rozdíl mezi průměrnou délkou jak segmentů, tak kól a rovněž dílčí analýzy by se měly lišit.

3.1 Korpus

Primárním materiálem pro vypracování korpusu byla kniha *Gramatika hovorové češtiny v příkladech Ia*, konkrétně se jedná o úseky YD 17-19 a YD 234-238. Vzhledem k tomu, že cílem této bakalářské práce je komparace výsledků prozodické analýzy mých vzorků s výsledky analýzy Švarného vzorku (YD 201-204) a následně i mezi sebou, oba tyto vzorky mají rozsah kolem 640 slabik.

3.1.1 Metody a postupy zhotovení

Prvním krokem ke zhotovení korpusu bylo převedení vybraných vzorků do elektronické podoby. Původní text, bohužel, kvůli době vzniku, není doposud digitalizovaný. Při přepisu dochází k použití částečně odlišných značek. Například pro zdůrazněně tónické slabiky používám bílého tučného písma na černém pozadí a oslabeně tónické slabiky jsou označeny dolním číselným indexem. Po převedení vzorku do elektronické podoby následuje prozodická analýza.

3.2 Analýza vzorku YD 17-19

V této části nejprve uvedu celkovou délku analyzovaného vzorku. Poté budu analyzovat segmenty, u kterých zjistím jejich velikost, zaměřím se na to, kolikaslabičné segmenty se v mém vzorku nacházejí a jaká je jejich četnost. Na závěr se budu věnovat typům rytmických sledů a jejich pozici v rámci kóla.

3.2.1 Délka vzorku

Vzorek, který jsem podrobovala analýze, se skládá ze 3 úseků, o celkové délce 52 vět, 122 kól, 225 segmentů a 657 slabik.

DÉLKA VZORKU	VĚTY	KÓLA	SEGMENTY	SLABIKY
YD 17	8	21	34	111
YD 18	18	38	71	209
YD 19	26	63	120	337
celkem	52	122	225	657

Tabulka č. 1: Velikost vzorku YD 17-19

3.2.2 Analýza segmentů

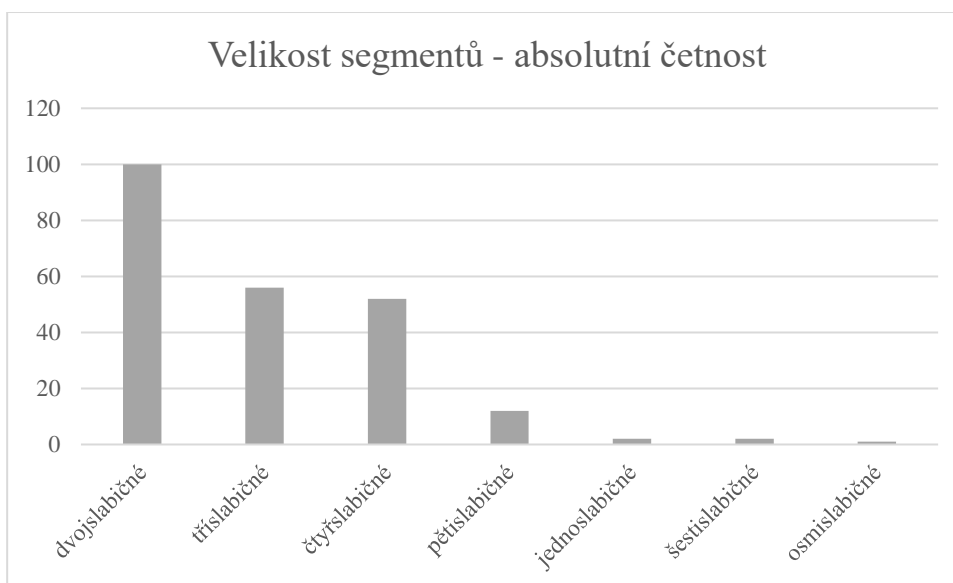
3.2.2.1 Velikost segmentů

V analyzovaném vzorku se vyskytuje celkem 225 segmentů s počtem 657 slabik. Tyto segmenty jsou tvořeny jednou až osmi slabikami a průměrná délka je 2,92 slabiky.

POČET SLABIK	ABSOLUTNÍ ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST
jednoslabičné	2	0,9%
dvojslabičné	100	44,4%
tříslabičné	56	24,9%
čtyřslabičné	52	23,1%
pětislabičné	12	5,3%
šestislabičné	2	0,9%
osmislabičné	1	0,4%
celkem	225	100%

Tabulka č. 2: Velikost segmentů

Jak můžeme vidět v tabulce č. 2, nejčastěji se v oblasti vybraných vět objevují segmenty dvouslabičné, jejichž relativní četnost je 44,4 %.²⁵ Další početnou skupinou jsou segmenty tříslabičné, které tvoří necelou jednu čtvrtinu celého vzorku. Také poměrně početnou skupinou jsou čtyřslabičné segmenty, kterých se zde nachází 23,1 %. Již méně zastoupené jsou segmenty pěťslabičné, kterých je něco málo přes 5 %. Nejméně se vyskytují jednoslabičné, šestislabičné a osmislabičné segmenty, které dohromady zaujímají 2,2 %.

Graf č. 1: Velikost segmentů-absolutní četnost

Z grafu č. 1 můžeme přehledně vidět převahu dvoj, tří a čtyřslabičných segmentů, které v absolutní četnosti dosahují počtu 208. To je z celkového počtu 225 segmentů více jak 92 %.

3.2.2.2 Počet arší

V mém vzorku se vyskytují segmenty s jednou a dvěma arsemi, ale také segmenty, které jsou bez arse²⁶. Zastoupen je zde i jeden segment s arsemi čtyřmi. Tento segment, **bú**-zai-Jiékēsīluofákè, je výjimka, která je způsobena užitým místopisným názvem. Z tabulky č. 3 je jasně vidět, že převážnou většinu vzorku tvoří jednoiktové segmenty, které zaujímají necelých 70 % z celku. Druhou početnou skupinou jsou

²⁵ Všechny hodnoty relativních četností jsou zaokrouhlené na jedno desetinné číslo

²⁶ Takové případy se objevují u dvouslabičných segmentů. Způsobeno kombinací slabiky oslabené tónické neiktové a slabiky atónické/atónové

segmenty dvouiktové, které tvoří více než čtvrtinu. Segmenty, které nejsou nositeli arse, se vyskytují ve 4,4 % případů a nachází se zde též jeden čtyřiktový segment, který tvoří 0,4 % segmentů.

TYP SEGMENTU	ABSOLUTNÍ ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST
neiktové	10	4,4%
jednoiktové	151	67,1%
dvouiktové	63	28%
čtyřiktové	1	0,4%
celkem	225	100%

Tabulka č. 3: Segmenty podle počtu arsí

V další tabulce uvádím počet iktových slabik u různě dlouhých segmentů. Z té je patrné, že se ve sledované oblasti nejčastěji objevují dvouslabičné segmenty s jednou arsí, které tvoří 40 % z celého vzorku. Výrazněji se zde vyskytují segmenty trojslabičné, a to jak jednoiktové (13,8 %), tak i dvouiktové (11,1 %). Početnější skupinou jsou segmenty čtyřslabičné jednoiktové a dvouiktové, které se vyskytují shodně v 11,6 % případů. V menším množství můžeme pozorovat segmenty dvouslabičné neiktové a pětislabičné dvouiktové. Oba dva tyto typy se dostávají na hodnotu okolo 5 %. Ostatní segmenty jsou zde ve velice malém počtu, ani jeden z nich nepřekračuje 1 %.

SEGMENTY	POČET ARSÍ	ABSOLUTNÍ ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST
jednoslabičné	1	2	0,9%
dvojslabičné	0	10	4,4%
	1	90	40%
trojslabičné	1	31	13,8%
	2	25	11,1%
čtyřslabičné	1	26	11,6%
	2	26	11,6%
pětislabičné	1	1	0,4%
	2	11	4,9%
šestislabičné	2	2	0,9%
osmislabičné	4	1	0,4%
celkem		225	100%

Tabulka č. 4: Počty arsí

3.2.2.3 Rytmický průběh

V této kapitole se budu podrobněji věnovat rytmičkému průběhu segmentů. Rytmičké průběh může být ascendentní, descendentní či akronymický.²⁷ V mém vzorku se též objevují kombinace těchto zmíněných sledů. Jednoslabičné segmenty zde v této části analýzy vynechávám, a to z důvodu absence rytmu.

3.2.2.3.1 Dvouslabičné segmenty

V hodnoceném vzorku se nacházejí jednoiktové dvouslabičné segmenty jak ascendentního, tak descendentního typu. Nachází se zde i několik výjimek tvořených dvouslabičnými segmenty, které iktus nemají. V takovém případě se řídím Švarným, dle kterého si slabiky s absencí tónového označení objevující se na začátku segmentu zachovávají zbytek tónu a jsou označovány jako oslabeně tónické. Takové segmenty tedy vyhodnocuji jako descendentní.²⁸ Níže uvádím všechny tyto typy.

1. Neiktové (10)

/zhe-xie/ YD 19-5

/tamen/ YD 18-4

2. Jednoiktové (90)

2.1. Jednoiktové ascendentní sledy (36)

/qìchē/ YD 19-4

/xiǎo-**Wáng**/ YD 17-6

/zhōngwen²/ YD 19-9

2.2. Jednoiktové descendentní sledy (54)

/tā-zai/ YD 17-5

/**zhōng**wen/ YD 17-2

/yǐz/ YD 19-10

²⁷ Viz. 1.6 Typy rytmičké sledu

²⁸ Švarný, Uher 2014: 12

TYPY RYTMICKÝCH SLEDŮ	ABSOLUTNÍ ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST
ascendentní	36	36%
descendentní	64	64%
celkem	100	100%

Tabulka č. 5: Typy rytmických sledů dvouslabičných segmentů

Jak je již zmíněno výše, dvouslabičné segmenty jsou jednoznačně nejvíce zastoupenou skupinou segmentů, tvoří více než 44 % z celkového počtu. Z tabulky č.5 je vidět dominance descendentního rytmického sledu, a to téměř o 30 % oproti rytmu ascendentnímu.

3.2.2.3.2 Tříslabičné segmenty

Tříslabičné segmenty mohou obsahovat jednu či dvě arse. Zde se objevují segmenty jednoiktové ascendentní i descendentní a dvouiktové akronymické. U jednoiktových mají převahu segmenty, které jsou tvořeny dvouslabičným segmentem s připojenou příklonkou, u jednoiktových descendentních je to naopak a převahu zde mají segmenty, které jsou descendentní jako celek. Akronymický rytmus je zde zastoupen pouze jako čistý akronymický rytmus bez přidaných předklonek či příklonek. Všechny tyto typy jsou podrobněji rozepsané níže.

1. Jednoiktové (31)

1.1. Jednoiktové ascendentní sledy (10)

1.1.1. Jednoiktové ascendentní sledy jako celek (2)

/zai-Běi**jīng**/ YD 18-13

/nei-xie-niú/ YD 19-20

1.1.2. Jednoiktové ascendentní sledy s příklonkou (8)

/xiǎo-érz/ YD 17-7

/lǎo**shī**-d/ YD 19-3

1.2. Jednoiktové descendentní sledy (21)

1.2.1. Jednoiktové descendentní sledy jako celek (17)

/tāmen-d/ YD 18-11

/**wài**tou-d/ YD 19-10

1.2.2. Jednoiktové descendentní sledy s předklonkou (4)

/wo-péngyou/	YD 18-18
/zhe-yǐjing/	YD 18-16

2. Dvouiktové (25)

2.1. Dvouiktové akronymické sledy (25)

/dòngwuyuán/	YD 18-7
/dōu-zai- zhèr /	YD 19-3

TYPY RYTMICKÝCH SLEDŮ	ABSOLUTNÍ ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST
jednoiktové ascendentní	10	17,9%
jednoiktové descendentní	21	37,5%
dvouiktové akronymické	25	44,6%
celkem	56	100%

Tabulka č. 6: Typy rytmických sledů tříslabičných segmentů

Z tabulky výše můžeme vysledovat velice podobný výskyt jednoiktových descendentních (37,5 %) a dvouiktových akronymických rytmů (44,6 %). V menším zastoupení se u tříslabičných segmentů vyskytuje jednoiktový ascendentní rytmus (17,9 %).

3.2.2.3.3 Čtyřslabičné segmenty

V mnou analyzovaném vzorku se nachází celkem 52 čtyřslabičných segmentů. Čtyřslabičné segmenty mohou nést jednu či dvě arse. Co se týká jednoiktových ascendentních rytmů, je výskyt čistých ascendentních s těmi s připojenou příklonkou podobný. U jednoiktových descendentních segmentů jsou častěji vyskytované tříslabičné sestupné segmenty s připojenou předklonkou. U dvouiktových segmentů nalzáme i kombinace těchto rytmických sledů a také rytmus akronymický, přičemž se jedná o akronymický rytmus bez předklonek či příklonek. Podrobnější dělení segmentů je rozepsáno níže.

1. Jednoiktové (27)

1.1. Jednoiktové ascendentní sledy (5)

1.1.1. Jednoiktové ascendentní sledy jako celek (2)

/nei-suo-xuéxiào/	YD 18-11
/zhe-zhi-gāngbǐ/	YD 19-14

1.1.2. Jednoiktové ascendentní s příklonkou (3)

/shi-Běijīngren/	YD 17-3
/shi-xuéxiào-d/	YD 19-21

1.2. Jednoiktové descendentní sledy (21)

1.2.1. Jednoiktové descendentní sledy jako celek (4)

/zhōu-taitai-d/	YD 19-4
/zhōu-xiansheng-d/	YD 19-4

1.2.2. Jednoiktové descendentní sledy s předklonkou (17)

/shi-wǒmen-d/	YD 18-16
/ta-péngyou-d/	YD 19-7

2. Dvouiktové (26)

2.1. Dvouiktové kombinace dvou ascendentních sledů (2)

/you-sān-bai-tóu/	YD 18-3
/you-sān-bai-pī/	YD 18-4

2.2. Dvouiktové kombinace dvou descendentních sledů (6)

/bú-zai-Shànghai/	YD 18-3
/wo ³ -d-qiānbǐ/	YD 18-5

2.3. Dvouiktové akronymické sledy (18)

2.3.1. Dvouiktové akronymické sledy (10)

/wo ³ men-d-niú/	YD 18-3
/míngtiān-d-huì/	YD 19-26

2.3.2. Dvouiktové akronymické sledy s předklonkou (4)

/zai-Bù'ernuò/	YD 18-11
----------------	----------

/shi-**zhōng**guorén/

YD 17-1

2.3.3. Dvouiktové akronymické sledy s příklonkou (4)

/wo³men-shè-d/

YD 19-20

/ni³men-zhèr-d/

YD 18-7

TYPY RYTMICKÝCH SLEDŮ	ABSOLUTNÍ ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST
jednoiktový ascendentní	5	9,6%
jednoiktový descendentní	21	40,4%
dvouiktový ascendentní+ascendentní	2	3,8%
dvouiktový descendentní+descendentní	6	11,5%
dvouiktový akronymický	18	34,6%
celkem	52	100%

Tabulka č. 7: Typy rytmických sledů čtyřslabičných segmentů

Z tabulky č. 7 je na první pohled vidět převaha jednoiktového descendentního a dvouiktového akronymického rytmického sledu. Tyto dva druhy dohromady tvoří více než $\frac{3}{4}$ vzorku. Stejný výskyt je zde zaznamenán u jednoiktových ascendentních rytmických sledů (9,6 %) a dvouiktové kombinace dvou descendentních rytmů (11,5 %). Nejméně zastoupenou kategorií je dvouiktová kombinace dvou ascendentních rytmů (3,8 %).

3.2.2.3.4 Pětislabičné segmenty

Pětislabičných segmentů se v mém vzorku vyskytuje výrazněji méně než jedno, dvou, tří či čtyřslabičných segmentů. Tyto segmenty mohou mít jeden, dva či tři ikty. Ve sledované části se nacházejí pouze segmenty s jedním a dvěma ikty. Naprostou většinu zde s 92 % výskytů tvoří segmenty dvouiktové. Celkově se zde setkáme s dvanácti segmenty, které zde podrobněji popíši.

1. Jednoiktové segmenty (1)

1.1. Jednoiktová kombinace ascendentního a descendentního sledu (1)

/shi-wǒ-**péng**you-d/

YD 19-15

2. Dvouiktové segmenty (11)

2.1. Kombinace descendentního sledu s předklonkou a descendentního sledu (5)

/dì'èr-ge-érz/ YD 18-13

/nei-sān-ge-háiz/ YD 18-12

2.2. Kombinace dvou descendentních sledů (4)

/yě-shi-zhōngguoren/ YD 17-1

/tāmen-xuéxiào-d/ YD 19-8

2.3. Dvouiktové akronymické sledy (2)

2.3.1. Dvouiktový akronymický sled s příklonkou (2)

/wo³men-xuéxiào-d/ YD 18-7

/wo³men-lǎoshī-d/ YD 19-6

TYPY RYTMICKÝCH SLEDŮ	ABSOLUTNÍ ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST
jednoiktový ascendentní+descendentní	1	8,3%
dvouiktový descendentní+descendentní	9	75%
dvouiktový akronymický	2	16,6%
celkem	12	100%

Tabulka č. 8: Typy rytmických sledů pětislabičných segmentů

Z tabulky č. 8 můžeme vyčíst nejen absolutní převahu dvouiktových segmentů, ale též častý výskyt dvouiktových pětislabičných segmentů, které jsou kombinací dvou descendentních rytmických sledů. Jediného zástupce zde má kombinace ascendentního a descendentního rytmu, který je nositelem pouze jednoho iktu. Pokud se podíváme na dvouiktový akronymický rytmus, vidíme, že je zastoupen také velice zřídka.

3.2.2.3.5 Šestislabičné segmenty

Šestislabičné segmenty se objevují pouze dva, oba mají shodně po dvou arších a zastupují dvouiktový akronymický rytmus.

1. Dvouiktové (2)

1.1. Dvouiktový akronymický sled s příklonkou (1)

/wo³men-d-hǎo-péngyou/ YD 17-6

1.2. Dvouiktový akronymický sled s předklonkou i příklonkou (1)

/diyī-liang-qìchē-ma/

YD 18-15

3.2.2.3.6 Osmislabičné segmenty

V mém vzorku se nachází pouze jeden osmislabičný segment a ten je nositelem čtyř arsí. Tento segment, jak jsem zmínila v kapitole 2.2.2.2 Počet arsí, považuji za výjimku, neboť je tvořen užitím místopisného názvu Jiékesīluofákè.

1. Čtyřiktové (1)

1.1. Čtyřiktová kombinace descendentního a akronymického rytmu (1)

/bù-zai-Jiékesīluofákè/

YD 17-4

3.2.2.3.7 Shrnutí rytmických sledů a iktů v rámci segmentů

Níže v tabulce č. 9 se nacházejí údaje, které přehledně shrnují rytmické průběhy celého vzorku. Celkově se zde objevuje osm různých rytmických průběhů. Jedná se jak o sledy ascendentní, descendentní, akronymické, tak o kombinace již zmíněných. Nejdominantnější je jednoiktový descendentní sled, který tvoří téměř jednu polovinu. Hojně zastoupené jsou též rytmické sledy jednoiktové ascendentní (22,7 %) a dvouiktové akronymické (22,2 %). Zbylé rytmy dohromady nedosahují hodnoty ani 8 %.

TYPY RYTMICKÝCH SLEDŮ	ABSOLUTNÍ ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST
jednoiktový jednoslabičný segment	2	0,9%
jednoiktový ascendentní	51	22,7%
jednoiktový/neiktový descendentní ²⁹	106	47,1%
jednoiktový ascendentní+descendentní	1	0,4%
dvouiktový akronymický	50	22,2%
dvouiktový ascendentní+ascendentní	3	1,3%
dvouiktový descendentní+descendentní	11	4,9%
čtyřiktový descendentní+akronymický	1	0,4%
celkem	225	100%

Tabulka č. 9: Celkové zastoupení rytmických sledů v analyzovaném vzorku

²⁹ V této části analýzy dávám jednoiktové a neiktové descendentní sledy do jedné kategorie, a to z důvodů větší přehlednosti.

3.2.3 Analýza kól

Na následujících stránkách se budu podrobněji věnovat analýze kól. Nejprve se budu soustředit na jejich velikosti, kde se zaměřím na počet segmentů v rámci kóla. Poté se budu věnovat pozici rytmických sledů v kólech a též četnosti výskytu jednotlivých sledů.

3.2.3.1 Velikost kól

V analyzovaném vzorku se celkově nachází 122 kól o 225 segmentech. Tato kóla jsou tvořena jedním až čtyřmi segmenty. Průměrná délka kól je 5,38 slabiky a v průměru jsou tvořena 1,8 segmentu.

POČET SEGMENTŮ	ABSOLUTNÍ ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST
jeden	38	32%
dva	66	53,3%
tři a více ³⁰	18	14,8%
celkem	122	100%

Tabulka č. 10: Velikost kól

Z tabulky výše je vidět dominance dvousegmentálních kól, které tvoří více než polovinu celku. O něco méně jsou zastoupena kóla jednosegmentální (32 %) a na posledním místě jsou kóla tři a čtyřsegmentální, která tvoří necelých 15 %. Níže uvádím konkrétní příklady jedno až čtyřslabičných kól.

1. Jednosegmentální kóla (38)

/shì-**jié**keren/ YD 17-2

/wǒ-bu-zhī**dào**/ YD 18-2

2. Dvousegmentální kóla (66)

/**bú**-shì wǒ-d/ YD 18-1

/**dōu**-xue zhōngwén/ YD 19-8

3. Tři a vícesegmentální kóla (18)

³⁰ Kolonka tři a více zahrnuje tři a čtyři segmenty

3.1. Třísegmentální kóla (16)

/tāmen yě -you sān-bai-pi ¹ /	YD 18-4
/ lǐ tou-d wài tou-d yǐz/	YD 19-10

3.2. Čtyřsegmentální kóla (2)

/tāmen dōu-shi Zhāng -laoshī-d xuésheng/	YD 19-1
/zhè-xie dōu-shi wo ³ men-lǎo shī -d zìdian/	YD 19-6

3.2.3.2 Pozice rytmických sledů v kólech

V této kapitole se budu věnovat pozici rytmických sledů v kólech. V rámci kóla se mohou segmenty vyskytovat ve dvou různých pozicích, a to buď na začátku/uvnitř nebo na konci kóla. Pokud se jedná o jednosegmentální kólon, v určení pozice se řídím Švarným, který pozici vyhodnocuje jako na konci kóla.³¹ V tabulce č. 11 uvádím rytmické sledy ascendentní, descendentní, akronymické a ostatní. Ascendentní sled zahrnuje též kombinace dvou ascendentních a descendentní sled kombinaci dvou descendentních. Pokud se v mém vzorku objevila jakákoli jiná kombinace, je zahrnuta v kategorii ostatní, neboť výskyt takových kombinací je vidět jen zřídka. V této kategorii se rovněž nacházejí jednoslabičné segmenty, které rytmus nemají.

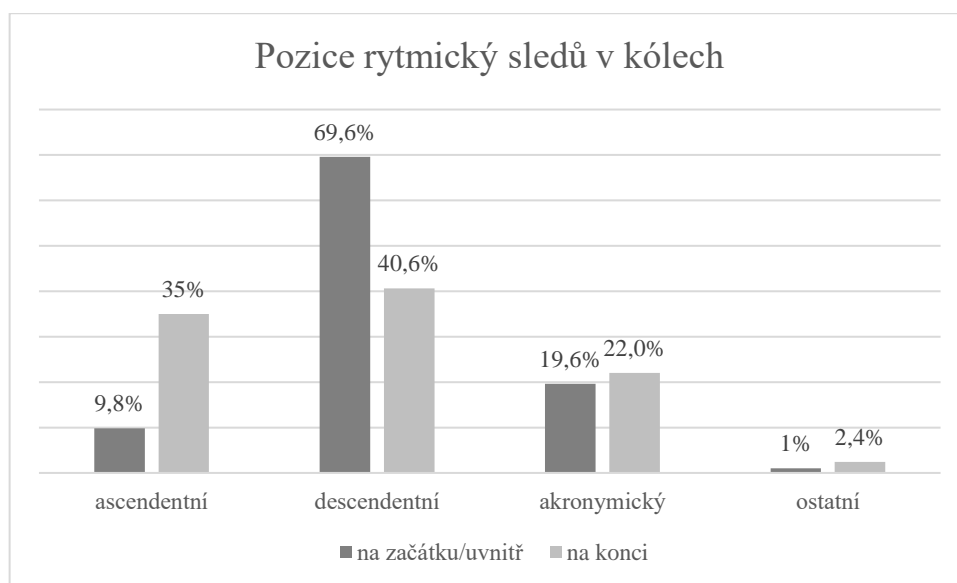
RYTMICKÝ SLED	POZICE NA ZAČÁTKU/UVNITŘ KÓLA		POZICE NA KONCI KÓLA	
	ABSOLUTNÍ ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST	ABSOLUTNÍ ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST
ascendentní	10	9,8%	43	35%
descendentní	71	69,6%	50	40,6%
akronymický	20	19,6%	27	22%
ostatní	1	1%	3	2,4%
celkem	102	100%	123	100%

Tabulka č. 11 Pozice rytmických sledů v kólech:

Z tabulky č. 11 můžeme vyčíst zastoupení různých druhů rytmických sledů, a to jak na začátku a uvnitř kóla, tak na konci kóla. Nejprve se zaměřím na pozici na začátku/uvnitř kóla. Zde má naprostou převahu descendentní rytmus, který se

³¹ Švarný 1998: 33

vyskytuje takřka v 70 % případů. Následuje ho rytmus akronymický, který se ale vyskytuje pouze v necelých 20 % případů. Ascendentní rytmus se dostává na hodnotu 9,8 % a kategorie ostatní se vyskytuje pouze v 1 % výskytů. Pokud se podíváme na druhou část tabulky, která nám ukazuje postavení rytmických sledů na konci kóla, není zde tak patrný rozdíl mezi sledy ascendentními a descendentními. Descendentní rytmus zde, jako v první části tabulky, dominuje, a to s 40,6 % výskytů. Následuje za ním rytmus ascendentní (35 %). Rytmus akronymický dosahuje 22 % výskytů. Kategorie ostatní se zde vyskytuje ve 2,4 %.

Graf č. 2: Pozice rytmických sledů v kólech-srovnání

Pro větší přehlednost jsem použila data z tabulky č. 11 a vytvořila graf, ze kterého můžeme velice snadno vyčíst, v jaké pozici se daný rytmický sled vyskytuje častěji. V mnou sledované části se ascendentní rytmický sled vyskytuje ve více případech na konci kóla, což odpovídá hypotéze.³² Oproti tomu, pro descendentní rytmus je více typická poloha na začátku, či uprostřed kóla, čímž se hypotéza opět potvrdila.³³ Pokud se podíváme na rytmus akronymický, neuvidíme takový rozdíl mezi polohou na začátku/uvnitř kóla a tou na konci. Rytmus se vyskytuje na obou pozicích zhruba stejně (19,6 % na začátku/uvnitř, 22 % na konci).

³² Viz. 1.6.1 „Ascendentní (vzestupný) rytmický sled

³³ Viz. 1.6.2 „Descendentní (sestupný) rytmický sled

Nejvíce se v hodnoceném vzorku objevuje descendentní rytmický sled, který představuje více než polovinu výskytů. Není tedy překvapivé, že má největší výskyt jak na začátku/uvnitř kóla, tak na konci. Výsledky celé mé analýzy, pozice rytmických sledů v kólech, potvrzují z velké části výsledky analýzy prof. Švarného.

3.3 Analýza vzorku YD 234-238

V této kapitole se budu věnovat analýze vzorku YD 234-238, ve které se zaměřím na jeho celkovou délku, analýzu segmentů a na samý závěr zanalyzuji kóla, kde budu pozornost věnovat typům rytmických průběhů a jejich pozici v rámci kóla.

3.3.1 Délka vzorku

Zkoumaný vzorek se celkově skládá ze čtyř úseků, které jsou tvořeny 45 větami, 108 kóly, 222 segmenty a 628 slabikami.

VZOREK	VĚTY	KÓLA	SEGMENTY	SLABIKY
YD 234	12	23	42	118
YD 235	5	8	20	58
YD 236	14	41	94	269
YD 237	3	8	16	41
YD 238	11	28	50	142
celkem	45	108	222	628

Tabulka č. 12: Velikost vzorku YD 234-238

3.3.2 Analýza segmentů

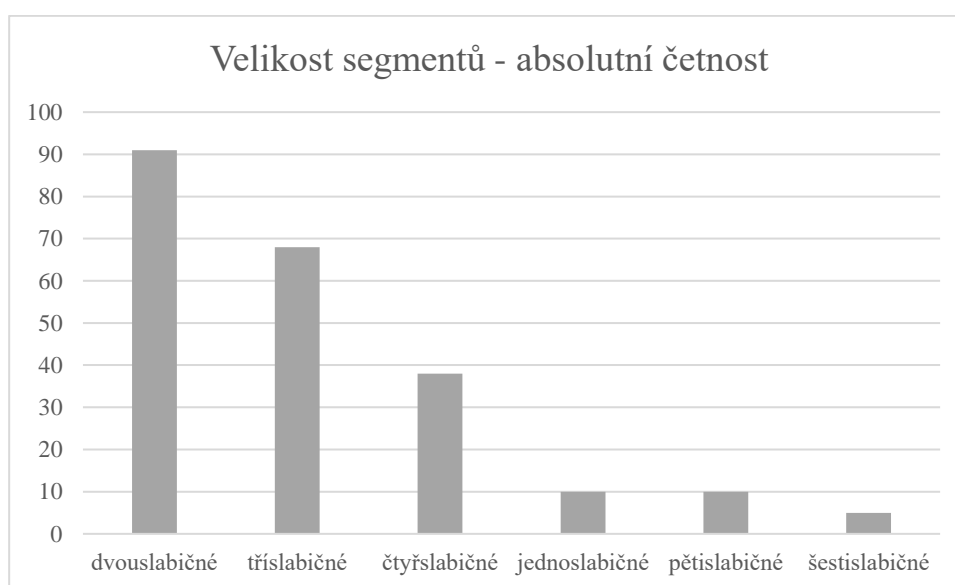
3.3.2.1 Velikost segmentů

Celkově se v tomto vzorku nachází 222 segmentů s počtem 628 slabik. Tyto segmenty jsou tvořeny jednou až šesti slabikami. Průměrná délka segmentů se pohybuje kolem 2,8 slabiky.

POČET SLABIK	ABSOLUTNÍ ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST
jednoslabičné	10	4,5%
dvoslabičné	91	41%
tříslabičné	68	30,6%
čtyřslabičné	38	17,1%
pětislabičné	10	4,5%
šestislabičné	5	2,3%
celkem	222	100%

Tabulka č. 13: Velikost segmentů

Jak je na první pohled patrné z tabulky č.13, nejvíce zastoupenou skupinou jsou dvouslabičné segmenty, které tvoří 41 %. Hojně se též vyskytují tříslabičné segmenty, které se zde objevují ve 38 % případů a segmenty čtyřslabičné, jejichž hodnota výskytu dosahuje 17 %. Méně zastoupenými jsou poté segmenty jedno a pětislabičné, které se zde nacházejí ve stejném počtu a dohromady tvoří 9 %. V zanedbatelném počtu se zde objevují segmenty šestislabičné, s relativní četností něco málo přes 2 %.

Graf č. 3: Velikost segmentů - absolutní četnost

Pro lepší přehled vkládám graf, který znázorňuje absolutní četnosti všech výše zmíněných segmentů. Je zde zřejmá převaha dvouslabičných, tříslabičných a čtyřslabičných segmentů, které dohromady dosahují počtu 197, což je necelých 89 % z celku.

3.3.2.2 Počet arsí

Pokud se zaměřím na počty arsí, naprostou převahu zde mají segmenty jednoiktové, které s počtem 159 dosahují téměř 72 %. Dále se ve vzorku vyskytují též segmenty, které nesou dva ikty, těch je necelých 24 %. Je zde patrný též výskyt neiktových a tříiktových segmentů, které shodně dosahují hodnoty kolem 2 %.

TYP SEGMENTU	ABSOLUTNÍ ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST
neiktové	5	2,3%
jednoiktové	159	71,5%
dvouiktové	53	23,9%
tříiktové	5	2,3%
celkem	222	100%

Tabulka č. 14: Segmenty podle počtu arsí

V další tabulce se zaměřím na konkrétní počty arsí u jednotlivých druhů segmentů. Tady si můžeme povšimnout nejčastějšího výskytu dvouslabičných jednoiktových segmentů (38,7 %). To je způsobeno tím, že dvouslabičné segmenty mají ve vzorku celkově nejvyšší zastoupení. Další hojně zastoupenou skupinou jsou segmenty tříslabičné s jednou arsí, těch je přes 23 % a čtyřslabičné dvouiktové, které dosahují relativní hodnoty téměř 13 %. Nesmí se též opomenout tříslabičné dvouiktové (7,2 %), jednoslabičné a čtyřslabičné s jednou arsí (shodně 4,5 %). V malém množství se vyskytují segmenty dvouslabičné neiktové (2,3 %), pětislabičné dvouiktové (2,3 %), pětislabičné tříiktové a šestislabičné dvouiktové, které se vyskytují shodně v 1,8 % případů. Zanedbatelné jsou hodnoty, ve kterých se vyskytují zbylé segmenty, pětislabičné jednoiktové a šestislabičné tříiktové, které se dostaly na hodnotu 0,5 %.

SEGMENTY	POČET ARSÍ	ABSOLUTNÍ ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST
jednoslabičné	1	10	4,5%
dvouslabičné	0	5	2,3%
	1	86	38,7%
tříslabičné	1	52	23,4%
	2	16	7,2%
čtyřslabičné	1	10	4,5%
	2	28	12,6%
pětislabičné	1	1	0,5%
	2	5	2,3%
	3	4	1,8%
šestislabičné	2	4	1,8%
	3	1	0,5%
celkem		222	100%

Tabulka č. 15: Počty arsí

3.3.2.3 Rytmický průběh

V této kapitole se zaměřím na rytmičné sledy, které se vyskytují u segmentů v analyzovaném vzorku. Tyto rytmy mohou být ascendentní, descendentní, akronymické³⁴ či kombinací těchto uvedených. Z důvodu absence rytmu vynechávám v této části analýzy jednoslabičné segmenty.

3.3.2.3.1 Dvouslabičné segmenty

Celkově se zde objevuje 91 dvouslabičných segmentů. Ty, jak je možno vidět v tabulce č. 15, jsou nositeli žádné či jedné arse. Jednoiktové segmenty mohou být ascendentní či descendentní, segmenty bez iktu vyhodnocuji jako descendentní.³⁵

1. Neiktové (5)

1.1. Neiktové descendentní

/zhe-shi/ YD 234-10

/ta-cong/ YD 236-5

2. Jednoiktové (86)

2.1. Jednoiktové ascendentní (26)

/ta-shuō/ YD 234-1

/shàngdàng/ YD 236-8

/bùrán/ YD 236-13

2.2. Jednoiktové descendentní (65)

/méi-you/ YD 234-1

/dāng rán/ YD 235-6

/chī-ba/ YD 237-2

TYPY RYTMICKÝCH SLEDŮ	ABSOLUTNÍ ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST
ascendentní	26	28,6%
descendentní	65	71,4%
Celkem	91	100%

Tabulka č. 16: Typy rytmických sledů dvouslabičných segmentů

³⁴ Viz. 1.6 Typy rytmického sledu

³⁵ Viz. 3.2.2.3.1 Dvouslabičné segmenty

Z celkového počtu 91 segmentů zaujímají ty descendentní celých 71 % čímž tvoří naprostou většinu dvouslabičných segmentů.

3.3.2.3.2 Tříslabičné segmenty

Tříslabičné segmenty rozlišujeme ascendentní, descendentní a akronymické. Ascendentní a descendentní rytmus je zastoupen jednoiktovými segmenty, akronymický pak dvouiktovými. Pokud se podrobněji podíváme na rytmus ascendentní, převahu zde mají ascendentní rytmy s příklonkou nad těmi čistými ascendentními. U descendentních rytmických sledů se vyskytují rytmy čistě descendentní, ale v nejvíce případech se vyskytují descendentní s připojenou předklonkou. Akronymický rytmus se ve všech případech vyskytuje v čisté formě bez připojených předklonek či příklonek. Všechny tyto typy podrobně rozepisují níže.

1. Jednoiktové (52)

1.1. Jednoiktové ascendentní sledy (22)

1.1.1. Jednoiktové ascendentní sledy jako celek (4)

/ta-wèn-wǒ/ YD 234-6

/ta-bǎ-yào/ YD 236-9

1.1.2. Jednoiktové ascendentní sledy s příklonkou (18)

/dou-tái-d/ YD 236-9

/gāo**gāo**r-d/ YD 236-9

1.2. Jednoiktové descendentní sledy (30)

1.2.1. Jednoiktové descendentní sledy jako celek (6)

/zěnme-dao/ YD 234-12

/**zhē**teng-ba/ YD 237-3

1.2.2. Jednoiktové descendentní sledy s předklonkou (18)

/qu-Zhōngguo/ YD 234-4

/wo-yǐjing/ YD 238-2

2. Dvouiktové (16)

2.1. Dvouiktové akronymické sledy (16)

/mùxuròu/

YD 236-5

/xiǎng-bu-xiang³/

YD 234-4

TYPY RYTMICKÝCH SLEDŮ	ABSOLUTNÍ ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST
jednoiktový ascendentní	22	32,4%
jednoiktový descendentní	30	44,1%
dvouiktový akronymický	16	23,5%
celkem	68	100%

Tabulka č. 17: Typy rytmických sledů tříslabičných segmentů

Z tabulky výše je patrná převaha jednoiktových descendentních rytmů, které se vyskytují ve 44 % případů. Následují jednoiktové ascendentní rytmy s počtem výskytů 32 %. V menším množství se ve vzorku nacházejí dvouiktové akronymické rytmy (23 %).

3.3.2.3.3 Čtyřslabičné segmenty

Ve vzorku, který jsem podrobovala prozodické analýze, se nachází celkem 38 čtyřslabičných segmentů. Objevují se jak jednoiktové ascendentní a descendentní, tak dvouiktové akronymické, kombinace dvou ascendentních a kombinace dvou descendentních rytmických sledů. Ascendentní rytmy jsou zde pouze s připojenou příklonkou, descendentní s předklonkou. Pokud se zaměřím na akronymický rytmus, ten se ve vzorku nachází v čisté podobě, s předklonkou a také s příklonkou.

1. Jednoiktové (10)

1.1. Jednoiktové ascendentní sledy (4)

1.1.1. Jednoiktové ascendentní sledy s příklonkou (4)

/ta-bǎ-háiz/

YD 236-4

/ta-qīngqīng-d/

YD 238-4

1.2. Jednoiktové descendentní (6)

1.2.1. Jednoiktové descendentní sledy s předklonkou (6)

/hǎo-dōngxi-lai/

YD 236-13

/wèn-háizimen/

YD 234-3

2. Dvouiktové (28)

2.1. Dvouiktové akronymické sledy (17)

2.1.1. Dvouiktové akronymické sledy (7)

/Zhōngguo-cáiliàor/

YD 236-3

/xuéhao-hànyǔ/

YD 236-12

2.1.2. Dvouiktové akronymické sledy s předklonkou (4)

/chī-zhōngguofàn/

YD 235-2

/gen-gè-zhong-rén/

YD 236-12

2.1.3. Dvouiktové akronymické sledy s příklonkou (6)

/zuì-ai-chī-d/

YD 236-5

/zěnme-gāo-d/

YD 234-8

2.2. Dvouiktové kombinace dvou ascendentních sledů (2)

/fànfǎ-d-shìr/

YD 236-11

/sān-guó-yǎnyì/

YD 238-1

2.3. Dvouiktové kombinace dvou descendentní sledů (9)

/qùle-zhōngguo/

YD 234-1

/cānjiā-xuǎnju/

YD 235-3

TYPY RYTMICKÝCH SLEDŮ	ABSOLUTNÍ ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST
jednoiktový ascendentní	4	10,5%
jednoiktový descendentní	6	15,8%
dvouiktový ascendentní+ascendentní	2	5,3%
dvouiktový descendentní+descendentní	8	21%
dvouiktový akronymický	18	47,4%
celkem	38	100%

Tabulka č. 18: Typy rytmických sledů čtyřslabičných segmentů

Z celkového počtu 38 čtyřslabičných segmentů zaujímají více jak 44 % segmenty dvouiktové akronymické. Dále se zde poměrně často nacházejí též segmenty, které jsou

tvořeny kombinací dvou descendentních rytmických sledů (23,7 %). S výskytem takřka 16 % jsou ve vzorku segmenty jednoiktové descendentní a téměř 11 % jednoiktové ascendentní. Nejméně zastoupenou skupinou jsou segmenty tvořené kombinací dvou ascendentních sledů (5,3 %).

3.3.2.3.4 Pětislabičné segmenty

Dále se v mém vzorku objevují taktéž segmenty pětislabičné. Nacházejí se zde segmenty s jednou, dvěma a třemi arsemi. Jednoiktové segmenty jsou zde zastoupeny pouze jedním descendentním segmentem, který k sobě má připojenou. Dvouiktové akronymické segmenty jsou zastoupeny jak těmi čistými, tak těmi s předklonkou či příklonkou. Všechny druhy uvádím níže.

1. Jednoiktové (1)

1.1. Jednoiktový descendentní sled s předklonkou (1)

/hǎi-**zhé**-shenme-d/ YD 236-3

2. Dvouiktové (5)

2.1. Dvouiktové akronymické sledy (5)

2.1.1. Dvouiktové akronymické sledy s předklonkou (2)

/dou-dàichuqu-wánr/ YD 236-4

/hao-**zǎo**-dianr-huí-jiā/ YD 236-6

2.1.2. Dvouiktové akronymické sledy s příklonkou (2)

/zhǎo-ge-běn-**dì**ren/ YD 236-8

/yí-ci-liǎng-cì-d/ YD 238-3

2.1.3. Dvouiktový akronymický sled s předklonkou a příklonkou (1)

/ni-bú-qu-yi²-ci/ YD 235-6

3. Tříiktové (4)

3.1. Tříiktové akronymické sledy (4)

3.1.1. Tříiktové akronymické sledy (4)

/wèn-wen-nǐ-zì-**jǐ**/ YD 234-9

/shēnghuo-dāngzhōng-qù/ YD 236-13

TYPY RYTMICKÝCH SLEDŮ	ABSOLUTNÍ ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST
jednoiktový descendentní	1	10%
dvouiktový akronymický	5	50%
tříiktový akronymický	4	40%
celkem	10	100%

Tabulka č. 19: Typy rytmických sledů pětislabičných segmentů

Polovinu z celkového počtu deseti pětislabičných segmentů tvoří dvouiktové akronymické. Dále se zde nachází též tříiktové akronymické sledy (40 %), a posledním zástupcem ve skupině pětislabičných segmentů je jednoiktový descendentní segment, který je zde pouze jeden, čímž tvoří 10 % výskytů.

3.3.2.3.5 Šestislabičné segmenty

Poslední skupinou segmentů, které se v analyzovaném vzorku nacházejí, jsou segmenty šestislabičné. Celkem se zde těchto segmentů objevuje pět a jsou dvouiktové a tříiktové. Dvouiktové segmenty jsou akronymické s předklonkou a dvěma příklonkami, či takové, které jsou tvořeny kombinací dvou descendentních sledů. Jediný zástupce tříiktových segmentů je akronymický s předklonkou. Všechny typy uvádím níže.

1. Dvouiktové (4)

1.1. Dvouiktové akronymické (2)

1.1.1. Dvouiktový akronymický sled se dvěma příklonkami (1)

/dōu-hui-fù^{mǔ}-zher-lai/ YD 236-2

1.1.2. Dvouiktový akronymický sled s předklonkou a dvěma příklonkami (1)

/jiu-xiěbu^{chū}-shenme/ YD 236-13

1.2. Dvouiktové descendetní (2)

1.2.1. Dvouiktové descendentní sledy tvořené kombinací dvou descendentních sledů (2)

/wènqi-wǒ-lai-le-ne/ YD 234-9

2. Tříiktové (1)

2.1. Tříiktový akronymický sled s předklonkou (1)

/bi-biē-zai-dùzilǐ/ YD 237-1

TYPY RYTMICKÝCH SLEDŮ	ABSOLUTNÍ ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST
dvouiktový descendentní+descendentní	2	40%
dvouiktový akronymický	2	40%
tříiktový akronymický	1	20%
celkem	5	100%

Tabulka č. 20: Typy rytmických sledů šestislabičných segmentů

Ve stejném počtu se vyskytují dvouiktové segmenty, které jsou tvořeny kombinací dvou descendentních stylů (40 %) a dvouiktové segmenty akronymické (40 %). Tříiktový segment je ve vzorku pouze jeden a je akronymický.

3.3.2.3.6 Shrnutí rytmických sledů a iktů v rámci segmentů

Pro větší přehled jsem s využitím všech dat, která se týkala druhů rytmických sledů všech segmentů, vytvořila tabulku, kterou níže přikládám. Je patrné, že v celém vzorku se vyskytuje šest různých druhů rytmických sledů, které jsou nositeli jednoho, dvou či tří iktů. Jedná se jak o sledy ascendentní, descendentní a kombinaci těchto dvou druhů rytmických sledů, tak rytmy akronymické. Jednoiktový descendentní sled dosahuje téměř 46 %, čímž se dostává do pozice nejčastěji se vyskytujících sledů. Dále se zde čteněji vyskytují jednoiktové ascendentní rytmy (23,6 %) a dvouiktové akronymické rytmy (18,5 %). V již menším zastoupení jsou segmenty dvouiktové tvořené kombinací dvou descendentních sledů (4,5 %), tvořené kombinací dvou ascendentních sledů (0,9 %) a segmenty tříiktové akronymické (2,3 %).

TYPY RYTMICKÝCH SLEDŮ	ABSOLUTNÍ ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST
jednoiktový jednoslabičný segment	10	4,5%
jednoiktový ascendentní	52	23,4%
jednoiktový/neiktový descendentní ³⁶	102	45,9%
dvouiktový ascendentní+ascendentní	2	0,9%
dvouiktový descendentní+descendentní	10	4,5%
dvouiktový akronymický	41	18,5%
tříiktový akronymický	5	2,3%
celkem	222	100%

Tabulka č. 21: Celkové zastoupení rytmických sledů v analyzovaném vzorku

³⁶ V této části analýzy dávám jednoiktové a neiktové descendentní sledy do jedné kategorie, a to z důvodů větší přehlednosti.

3.3.3 Analýza kól

V této kapitole se budu podrobněji věnovat analýze kól. V první části se zaměřím na jejich velikost a počet v rámci kól. V další části se pak budu soustředit na pozici různých rytmických sledů v kólech a četnost výskytů těchto sledů.

3.3.3.1 Velikost kól

V analyzovaném vzorku se celkem vyskytuje 108 kól o 222 segmentech a 628 slabikách. Kóla jsou tvořena jedním, dvěma, třemi a čtyřmi segmenty. V tabulce, kterou uvedu jsem kóla, která jsou tvořena třemi a čtyřmi segmenty v této části analýzy sjednotila do jedné kategorie (tři a více) neboť jejich výskyt není tak častý. Průměrná délka kól je 5,8 slabiky a v průměru jsou kóla v tomto vzorku tvořena 2,1 segmentu.

POČET SEGMENTŮ	ABSOLUTNÍ ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST
jeden	26	24%
dva	54	49,1%
tři a více	28	26,9%
celkem	108	100%

Tabulka č. 22: Velikost kól

Z tabulky č. 22 je vidět převaha kól, která jsou dvousegmentální. Celkově tato kóla zaujímají téměř jednu polovinu celku (49,1 %). Kóla, která jsou tvořena třemi a více segmenty dosahují hodnoty takřka 27 % a kóla jednosegmentální 24 %.

1. Jednosegmentální kóla (26)

/hai-**méi**-ne/ YD 234-2

/sānshír-**wǎn**shang/ YD 236-2

2. Dvousegmentální kóla (54)

/**dāng**ran xíng/ YD 235-6

/ràng-ta shuō-ba/ YD 237-1

3. Tři a vícesegmentální kóla (28)

3.1. Třísegmentální kóla (24)

/rang-ta-àiren hǎohāor-d shuì-yi-jiào/ YD 236-4

/wo-kànle wǔ-ci sǎn-guó-yǎnyì/ YD 238-1

3.2. Čtyřsegmentální kóla (4)

/bú-rang rénmin zhīdao zhēnqíng / YD 236-10

/kàn-tamen hái-neng zhēteng duō-jiǔ/ YD 237-3

3.3.3.2 Pozice rytmických sledů v kólech

V kólech se mohou segmenty nacházet ve dvou různých pozicích, a to na začátku/uvnitř nebo na konci kóla. V určování polohy jednosegmentálních kól se řídím Švarným, který jejich polohu vyhodnocuje jako polohu na konci kóla.³⁷

RYTMICKÝ SLED	POZICE NA ZAČÁTKU NEBO UVNITŘ KÓLA		POZICE NA KONCI KÓLA	
	ABSOLUTNÍ ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST	ABSOLUTNÍ ČETNOST	RELATIVNÍ ČETNOST
ascendentní	22	19%	32	30,2%
descendentní	72	62,1%	40	37,7%
akronymický	17	14,7%	29	27,4%
ostatní	5	4,3%	5	4,7%
celkem	116	100%	106	100%

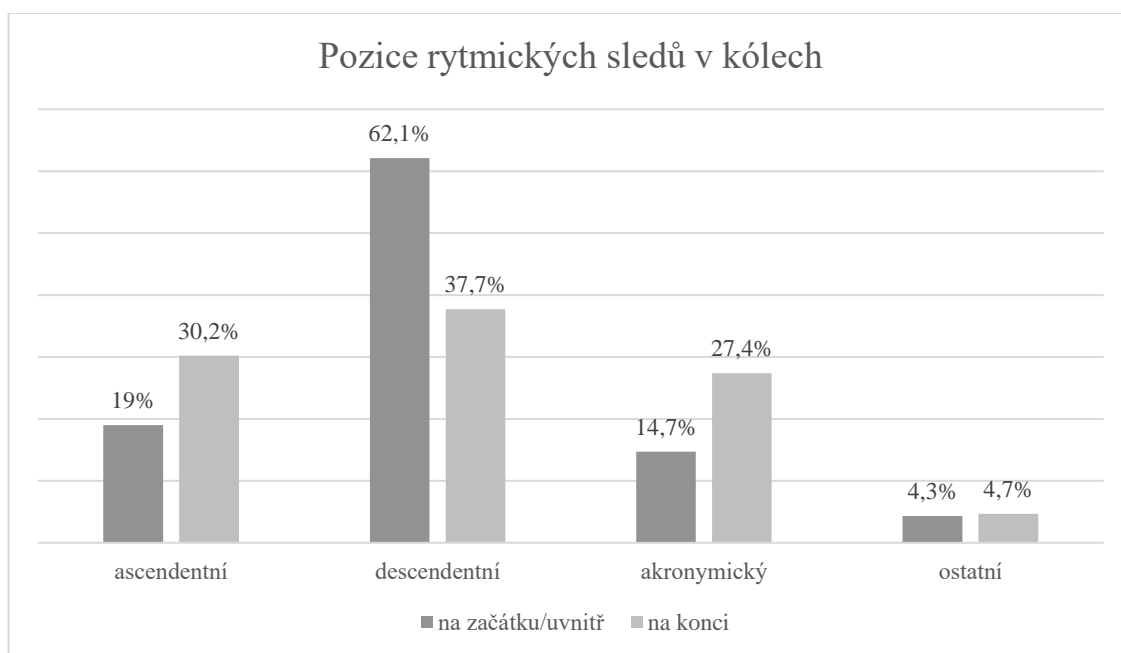
Tabulka č. 23: Pozice rytmických sledů v kólech

Pokud se podíváme na tabulku číslo 23, rozdělila jsem rytmické sledy do čtyř kategorií. Kategorie první, ascendentní, zahrnuje ascendentní rytmický sled a také kombinaci dvou ascendentních sledů. Descendentní, zahrnuje kombinaci dvou descendentních rytmických sledů. V poslední kategorii, nazvané ostatní, jsou zahrnuty všechny jiné kombinace ascendentních, descendentních a akronymických rytmů.

Když se zaměříme na pozici na začátku/uvnitř kóla, je na první pohled patrná převaha descendentního rytmického sledu, který se v této pozici objevuje v 62 % případů. Následován je ascendentním sledem (19 %) a sledem akronymickým (19 %). Kategorie ostatní, která nemá příliš mnoho zástupců, se vyskytuje pouze ve 4,3 % případů. V pozici na konci kóla má převahu opět descendentní rytmický sled, ale již není tak patrná.

³⁷ Švarný 1998: 33

Descendentní sled se objevuje ve 37,7 %, což je jen zhruba o 7 % více než hodnota výskytu sledu ascendentního (30,2 %). Akronymický rytmický sled se ve vzorku nachází na konci kóla o něco méně (27,4 %) a rytmické sledy zahrnuté v kategorii ostatní se na konci kóla vyskytují v necelých 5 % případech.

Graf č. 4: Pozice rytmických sledů v kólech – srovnání

Pro srovnání výskytů jednotlivých rytmických sledů jsem vytvořila graf, ve kterém jsou použita data z tabulky číslo 23. Z tohoto grafu je na první pohled patrné, v jaké pozici se daný rytmický sled vyskytuje častěji. Pro ascendentní rytmický sled je v analyzovaném vzorku více typická pozice na konci kóla. U descendentního rytmu je vidět 62,1 % výskyt na začátku/uvnitř kóla. Akronymický rytmický sled se ve více případech nachází na konci kóla a pokud se podíváme na rytmy v kategorii ostatní, není patrný velký rozdíl mezi výskytem na pozici na začátku/uvnitř kóla (4,3 %) a na konci kóla (4,7 %).

3.4 Komparace výsledků prozodické analýzy vzorků YD 17-19 a YD 234-238

V této části se nejprve budu věnovat srovnávání velikosti vzorků³⁸, následně porovnání výsledků analýzy segmentů a na závěr komparaci výsledků analýzy kól.

3.4.1 Velikost vzorků

Jak jsem již zmínila výše, úseky, které jsem k této analýze vybrala jsou velikostí podobné vzorku, který analyzoval Švarný (640 slabik, 48 vět, 104 kól, 211 segmentů). Počet jejich slabik se tedy pohybuje kolem 640. Vzorek první (YD 17-19) je tvořen 657 slabikami, 52 větami, 122 kóly a 225 segmenty. Druhý vzorek (YD 234-238) tvoří 628 slabik, 45 vět, 108 kól a 222 segmentů. Průměrné délky věty prvního vzorku jsou: 12,6 slabiky, 2,3 kóla a 4,3 segmentu. U druhého vzorku jsou hodnoty průměrné délky věty 13,4 slabiky, 2,4 kóla, 4,9 segmentu. Je zde tedy patrný rozdíl mezi oběma vzorky, u vzorku prvního jsou průměrné hodnoty nižší, věty jsou tudíž kratší, což potvrzuje mou hypotézu.

3.4.2 Segmenty

Vzorek 17-19 je tvořen jedno až osmislabičnými segmenty s průměrnou délkou 2,9 slabiky. U druhého vzorku se vyskytují jedno až šestislabičné segmenty o průměru 2,8 slabiky. Průměrná délka segmentu, která je závislá na tempu řeči, kolísá mezi 2,5-4,5 slabikami.³⁹ Průměrná délka mnou analyzovaných segmentů tedy zapadá do průměru a vzájemně se od sebe příliš neodlišuje. Pokud se podíváme na jejich složení, v obou případech je patrná převaha dvou, tří a čtyřslabičných segmentů, jejichž počet se pohybuje kolem 90 % z celku. Ve vzorku prvním se dvouslabičné segmenty vyskytují o 3 % častěji, tříslabičné naopak o 6 % méně. U čtyřslabičných segmentů je vidět čtyřprocentní převaha ve vzorku prvním.

³⁸ V této části analýzy používám pro YD 17-19 název-vzorek jedna, pro YD 234-238 název-vzorek dva

³⁹ Švarný 1998: 24

SEGMENTY	IKTY	RYTMUS	YD 17-19	YD 234-238
dvouslabičné	jednoiktové	ascendentní	36%	28,6%
		descendentní	64%	71,4%
tříslabičné	jednoiktové	ascendentní	17,9%	32,4%
		descendentní	37,5%	44,1%
	dvouiktové	akronymické	44,6%	23,5%
čtyřslabičné	jednoiktové	ascendentní	9,6%	10,5%
		descendentní	40,4%	15,8%
	dvouiktové	ascendentní+ascendentní	3,8%	5,3%
		descendentní+descendentní	9,6%	23,7%
		akronymické	36,5%	44,7%
pěťslabičné	jednoiktové	descendentní	-	10%
		ascendentní+descendentní	8,3%	-
	dvouiktové	descendentní+descendentní	7,5%	-
		akronymické	16,6%	50%
	tříiktové	akronymické	-	40%
šestislabičné	dvouiktové	descendentní+descendentní	-	40%
		akronymické	100%	40%
	tříiktové	akronymické	-	20%
osmislabičné	čtyřiktové	descendentní+akronymický	100%	-

Tabulka č. 24: Komparace výsledků vzorků YD 17-19 a YD 234-238 - segmenty

Častější výskyt dvouslabičných segmentů se nadále odráží i v počtu arší jednotlivých segmentů. V obou případech dvouslabičné jednoiktové segmenty dosahují hodnoty takřka 40 % výskytů. Pokud se zaměříme na rytmické sledy u různě dlouhých segmentů, již je patrný rozdíl mezi YD 17-19 a YD 234-238. U dvouslabičných segmentů sice mají převahu descendentní sledy, nicméně u vzorku jedna se vyskytují v 71 % případů, u vzorku dva v 64 % případů. Tříslabičných jednoiktových segmentů se více vyskytuje ve vzorku dva, a to jak v ascendentním (32,4 %), tak v descendentním rytmickém sledu (44,1 %). U vzorku jedna je situace opačná a převahu zde mají dvouiktové segmenty akronymického sledu (44,6 %). Poslední skupinou, kterou bych ráda podrobněji rozebrala jsou čtyřslabičné segmenty. Dalším segmentům (pěťslabičné, šestislabičné a osmislabičné) se v této části nebudu věnovat, neboť by porovnávání bylo složité z důvodu absence určitých druhů segmentů ve vzorcích a jejich porovnání by tak nepřineslo kýžené relevantní výsledky. Čtyřslabičné segmenty se objevují v obou vzorcích jedno i dvouiktové. Jednoiktové ascendentní rytmy dosahují podobné četnosti jak v YD 17-19 (9,5 %), tak v YD 234-238 (10,5 %). Pokud se zaměříme na jednoiktové descendentní sledy, v prvním vzorku se vyskytují ve 40,4 % procentech případů, což je

o 25 % více výskytů tohoto typu rytmu oproti vzorku druhému (15,8 %). Dále se zde vyskytují dvouiktové kombinace dvou ascendentních sledů, které se v obou vzorcích vyskytují v hodnotě pod 5,5 %. Jiná situace ovšem nastává u dvouiktové kombinace dvou descendentních sledů, kdy se hodnota výskytů u druhého vzorku šplhá ke 24 % oproti vzorku prvnímu, ve kterém se tento druh rytmického sledu vyskytuje pouze v necelých 10 % případech. Dvouiktové akronymické sledy nabývají celkem vysokých hodnot u obou dvou vzorků (36,5 % a 44,7 %).

3.4.3 Kóla

Vzorek jedna se skládá z 122 kól, je tvořen 225 segmenty, vzorek dva má celkem 108 kól o 222 segmentech. Segmenty v obou vzorcích jsou jedno až čtyřsegmentální. Průměrná délka kól u prvního vzorku se pohybuje kolem 1,8 segmentu, 5,4 slabiky, u kól druhého vzorku kolem 2,1 segmentu a 5,8 slabiky. Když se zaměříme na pozici různých rytmických sledů v kólech můžeme si povšimnout jistých odlišností. V pozici na začátku/uvnitř kóla, se descendentní rytmický sled nachází v obou vzorcích vždy ve více než 60 % výskytů. U prvního vzorku je následován akronymickým (19,6 %) a ascendentním rytmem (9,8 %). U druhého vzorku se častěji vyskytuje ascendentní sled (19 %) oproti tomu akronymickému (14,7 %). V pozicích na konci kóla je pořadí rytmických sledů shodný v obou vzorcích. Nejčastěji se vyskytuje descendentní sled (40,6 % a 37,7 %), následován je ascendentním sledem (35 % a 30,2 %) a nejméně se vyskytujícím je akronymický rytmus (22 % a 27,4 %).

RYTMUS	POZICE NA ZAČÁTKU/UVNITŘ		POZICE NA KONCI	
	YD 17-19	YD 234-238	YD 17-19	YD 234-238
ascendentní	9,8%	19%	35%	30,2%
descendentní	69,6%	62,1%	40,6%	37,7%
akronymický	19,6%	14,7%	22%	27,4%

Tabulka č. 25: Komparace výsledků vzorků YD 17-19 a YD 234-238 - kóla

3.5 Komparace výsledků analýzy vzorků YD 17-19 a YD 234-238 se Švarného výsledky v HČP III. (YD 201-204)

V této závěrečné fázi mé bakalářské diplomové práce srovnám výsledky analýzy mých vzorků s výsledky analýzy Švarného, kterou prováděl na vzorcích YD 201-204 a jsou uvedené v knize *Hovorová čínština příkladech III*. Nejprve se zaměřím na

porovnání velikosti vzorků, následně se budu věnovat segmentům a v poslední části kólům.

3.5.1 Velikost vzorků

VZOREK	VĚTY	KÓLA	SEGMENTY	SLABIKY	PRŮMĚR VĚT		
					Kóla	Segmenty	Slabiky
YD 17-19	52	122	225	657	2,3	4,3	12,6
Švarný (YD 201-204)	48	104	211	640	2,2	4,4	13,3
YD 234-238	45	108	222	628	2,4	4,9	13,4

Tabulka č. 26: Komparace výsledků vzorků YD 17-19, YD 234-238 a Švarného vzorku - velikosti vzorků

Vzorek YD 17-19 je tvořen 52 větami, 122 kóly, 225 segmenty, 657 slabikami. Průměrná délka věty je 2,3 kóla, 4,3 segmentu a 12,6 slabiky. Stejným způsobem se dají shrnout i data vzorku YD 234-238 a data Švarného vzorku. Když se podrobněji podíváme na průměrnou délku vět, v počtu kól na jednu větu není mezi vzorky patrný větší rozdíl. Všechny vzorky se pohybují v rozmezí 2,2-2,4 kóla. V průměrném počtu segmentů na větu lehce vyčnívá vzorek YD 234-238 s hodnotou 4,9, oproti vzorku YD 17-19, kde je průměrná délka segmentu 4,3 slabiky a Švarného vzorku, kde je průměrná délka segmentu 4,4 slabiky. V průměrném počtu slabik na jednu větu zase zaostává vzorek YD 17-19, který nedosahuje ani hodnoty 13 slabik. Toto si vysvětlují tím, že se jedná o vzorek, který je vybrán ze začátku učebnice, tedy obsahuje kratší věty. Naopak, jak je vidět z tabulky, vzorek YD 234-238 obsahuje slabik nejvíce, což odpovídá tomu, že se jedná o vzorek z konce učebnice, tedy se potvrdila hypotéza, že obsahuje delší věty. Mou hypotézu též potvrzuje vzorek Švarného (YD 201-204), který se v knize nachází mezi mými vzorky a hodnota průměrné délky vět ve slabikách (13,3) se rovněž pohybuje mezi výsledky prvního (12,6) a druhého vzorku (13,4).

3.5.2 Segmenty

VZOREK	POČET SLABIK	Průměrná délka segmentů ve slabikách	POČET IKTŮ			
			Jednoiktové	Dvouiktové	Tříiktové	Čtyřiktové
YD 17-19	1-8	2,92	67,1%	28%	-	0,4%
Švarný (YD 201-204)	1-6	3,03	66,8%	27%	2,8%	-
YD 234-238	1-6	2,83	71,5%	23,9%	2,3%	-

Tabulka č. 27: Komparace výsledků vzorků YD 17-19, YD 234-238 a Švarného-segmenty 1

Segmenty ve vzorku jedna jsou tvořeny jednou až osmi slabikami, ovšem již několikrát bylo zmíněno, že osmislabičný segment se vyskytuje pouze jeden a jedná o výjimku. Segmenty zbylých dvou vzorků jsou tvořeny shodně jednou až šesti slabikami. Segmenty jsou tvořeny průměrně 2,92-3,03 slabiky. Z tabulky č. 27 je patrná převaha jednoiktových a dvouiktových segmentů. Pokud se zaměříme na hodnoty jednoiktových segmentů, ve všech vzorcích dosahují nejvyšších hodnot. U vzorku jedna 67,1 %, u vzorku dva 71,5 % a ve Švarného vzorku 66,8 %. Dvouiktové segmenty nedosahují tak vysokých hodnot nicméně vždy se dostávají přes hodnotu 20 % výskytů. Nejmenší výskyt dvouiktových segmentů vykazuje vzorek dva, ve kterém se tyto segmenty nacházejí pouze ve 23,9 % případů. Ve vzorku jedna se vyskytuje 27 % takovýchto segmentů a ve Švarného vzorku se nachází celých 28 % dvouiktových segmentů. Zastoupení zbylých tříiktových a čtyřiktových segmentů nemohou posuzovat, neboť nejsou zastoupeny ve všech vzorcích.

VZOREK	JEDNOIKTOVÉ				
	Dvouslabičné	Tříslabičné	Čtyřslabičné	Pětlabičné	Šestislabičné
YD 17-19	59,6%	20,5%	17,9%	0,7%	-
Švarný (YD 201-204)	51,1%	37,9%	7,1%	3,5%	0,7%
YD 234-238	54,1%	32,7%	6,3%	0,6%	-

Tabulka č. 28: Komparace výsledků vzorků YD 17-19, YD 234-238 a Švarného-segmenty 2

Dále bych se ráda zaměřila na komparaci jednoiktových segmentů. Naprostou převahu v těchto segmentech mají segmenty dvouslabičné, které ve všech třech vzorcích tvoří více jak polovinu. Největší výskyt těchto segmentů zaznamenává vzorek jedna (59,6 %). To se také odráží na výskytu tříslabičných segmentů, kterých je v prvním vzorku téměř o 10 % méně než u Švarného vzorku či u vzorku druhého.

3.5.3 Kóla

VZOREK	Průměrná délka kóla v segmentech	Průměrná délka kóla ve slabikách
YD 17-19	1,84	5,39
Švarný (YD 201-204)	2,06	5,81
YD 234-238	2,02	6,15

Tabulka č. 29: Komparace výsledků vzorků YD 17-19, YD 234-238 a Švarného vzorku - kóla

Když se podrobněji podíváme na průměrnou délku kól všech tří vzorků, jsou zde patrné jisté rozdíly, a to hlavně u vzorku jedna. Jeho průměrné hodnoty, a to jak průměrná délka kóla v segmentech, tak průměrná délka kóla ve slabikách, oproti ostatním vzorkům nedosahují tak vysokých hodnot. Průměrně jsou kóla ve vzorku jedna tvořeny 1,84 segmentu, u zbylých dvou vzorků tyto hodnoty překročily hranici dvou segmentů, u vzorku Švarného je hodnota průměrné délky kól v segmentech 2,02, u druhého vzorku 2,06. Tyto hodnoty opět potvrzují rozdíly ve větách, které se nacházejí v knize na různých místech. Hodnoty vzorku ze začátku knihy dosahují nejnižších hodnot, a čím dále se objevují v knize, tím jejich hodnoty stoupají. Vzorek jedna dosahuje nejnižších hodnot také v průměrné délce kól ve slabikách (5,39), vzorek dva (5,81), u vzorku Švarného se hodnoty vyšplhaly na hodnotu 6,15 slabiky. Dalším zkoumaným aspektem u kól je pozice rytmických sledů v rámci kóla. Jak jsem již uvedla v kapitole 3.4.3 Kóla, pro ascendentní rytmus je více typická pozice na konci kóla, zatímco descendentní rytmus se častěji vyskytuje v pozici na začátku/uvnitř kóla. Tyto údaje potvrzují hypotézu Švarného.⁴⁰

⁴⁰ Švarný 1998: 33

4 Závěr

Tématem mé bakalářské diplomové práce byla Komparace výsledků prozodické analýzy v HČP III s YD (17-19) a YD (234-238). Výsledky prozodické analýzy vzorku Švarného (YD 201-204) jsou uvedeny v jeho knize *Hovorová čínština v příkladech III*. Výchozí texty se nacházejí v knize *Gramatika hovorové čínštiny v příkladech Ia*, od profesora Oldřicha Švarného. V první části práce jsem se věnovala teorii, která je úzce spjata právě s prozodickou analýzou. Nejprve jsem stručně představila prozodickou transkripci, a poté jsem se přesunula k vysvětlení základních pojmů, které jsou pro pochopení celé práce nezbytné. Mezi tyto pojmy jsem zařadila lineární větňé členění, přízvuknost slabik, sedm stupňů přízvukové prominence či typy rytmických sledů.

Po objasnění stěžejních pojmů jsem se přesunula k praktické části, v níž jsem vytvořila korpus vět, který jsem převedla do prozodické transkripce. Tyto věty jsem následně podrobovala analýze. Tato analýza byla u obou vzorků rozdělena do tří částí. Nejprve jsem se věnovala velikosti vzorků, poté analýze segmentů, kde jsem se soustředila na jejich velikost, počty arší, a konec jsem podrobněji rozebrala rytmické průběhy všech vyskytujících se segmentů. Na závěr této části jsem se přesunula k analýze kól, u kterých jsem se soustředila na velikost a pozici různých rytmických sledů v kólech. Po analýze vzorků jsem přistoupila ke komparaci výsledků, a to napřed mezi vzorky vzájemně, poté s výsledky analýzy Švarného.

Vzhledem k tomu, že tématem práce byla komparace výsledků analýzy, nebyly věty vybrané náhodně. První vzorek vět je ze začátku knihy, druhý vzorek vět z konce knihy a vzorek Švarného se nachází mezi nimi. V první části komparace všech tří vzorků jsem se zaměřila na jejich velikost. Shrnula jsem počty vět, kól, segmentů, slabik, a také hodnoty průměrné délky vět v kólech, segmentech a slabikách. Zde se potvrdila má hypotéza, že se průměrné hodnoty budou lišit podle toho, ve které části knihy se daný vzorek vět vyskytuje. Věty ze začátku by měli dosahovat nejnižších hodnot, měly by být nejkratší, věty z konce by naopak měly dosahovat hodnot nejvyšších a být nejdelší. Průměrná délka vět v segmentech u vzorku prvního dosahuje nejnižších hodnot (4,3), u vzorku Švarného (4,4) a u vzorku druhého dosahují nejvyšších hodnot (4,9). Mou hypotézu též potvrdily hodnoty průměrné délky vět ve slabikách. Vzorek první dosahuje hodnoty 12,6, Švarného vzorek hodnoty 13,3 a hodnoty u druhého vzorku jsou opět nejvyšší s počtem 13,4.

Komparaci jsem dále prováděla na segmentech, kde jsem zjišťovala jejich velikost, počty arší a rytmické průběhy u všech druhů segmentů. Co se velikosti týče, vzorek druhý a ten Švarného, jsou shodně jedno až šestislabičné. U prvního vzorku je tato škála rozšířena až na osmislabičné, což je způsobeno užitím názvu místa (viz. 3.2.2.2 Počet arší). Pokud by se zde nenacházela tato jedna výjimka, byly by segmenty vzorku jedna tvořeny taktéž jednou až šesti slabikami. Nejčastěji se vyskytujícími segmenty jsou ty dvouslabičné, a to ve všech třech vzorcích (vzorek jedna, dva a Švarný). U prvního dosahuje jejich výskyt 44,4 %, u druhého 41 % a u Švarného se dvouslabičné segmenty objevují v 51,1 % případech. Dalšími hojně se vyskytujícími skupinami jsou tři a čtyřslabičné segmenty, které s těmi dvouslabičnými tvoří ve vzorcích jedna a dva takřka 90 %.

Další částí byla komparace výsledků analýzy kól, kterou jsem rozdělila na rozbor jejich velikostí a pozici rytmických sledů v kólech. Po vyhotovení analýzy jsem dospěla k tomu, že velikost kól, se u všech vzorků pohybuje kolem dvou segmentů na kólon, nicméně malé rozdíly jsou viditelné. Vzorek jedna je svou hodnotou mírně pod hranicí dvou segmentů (1,8), kóla ve Švarného vzorku se průměrně skládají ze 2,02 segmentu a vzorek druhý z 2,1 segmentu. Pokud se podíváme na hodnoty průměrného množství slabik na jeden kólon, opět vzorek jedna dosahuje nejnižších hodnot. To potvrdilo mou hypotézu, neboť v kratších větách by měla být průměrná délka kól o něco menší. Když jsem se zaměřila na pozici rytmických sledů v rámci kól, potvrdila se Švarného hypotéza, že pro descendentní rytmus je více charakteristická pozice na začátku/uvnitř kóla, na druhou stranu ascendentní rytmus se častěji vyskytuje v pozicích na konci kóla, a to u obou analyzovaných vzorků.

5 Resumé v anglickém jazyce

The aim of the Bachelor thesis was comparison of the prosodic analysis results of YD 17-19, YD 234-238 and Svarny's YD 201-204 samples. The results of the Svarny's analysis are included in his book "*Hovorová čínština v příkladech III*".

In the theoretical part of the thesis, I defined fundamental terms which are necessary for understanding the prosodic analysis. In the practical part, I created the corpus of sentences that I prosodically analysed afterwards. I analysed the samples separately by reason of subsequent comparison and I divided the analysis into three parts. First, I focused on the size of samples, on segments consequently and finally on colons.

In order to see differences in the analysed samples, their selection was not random. The first sample (YD 17-19) was selected from the beginning of the book, the second (234-238) from the end and the Svarny's sample (YD 201-204) was located between them. In the first part of the comparison, the hypothesis was confirmed, that the sentences are simpler and shorter at the beginning of the book which is reflected in the average values of the sentences. When I focused on segments, the second sample and Svarny's formula are composed equally of one to six syllables. The first sample contains one eight syllable segment that is an exception though. Two syllable segments are the most common in all three samples, further are three and four syllable segments. By the comparison of the results of colons analysis, my hypothesis was also confirmed. The first sample reaches to the lowest values, both in the average length of the colons in segments and in syllables. The positions of the rhythmic sequences within the colon confirm Svarny's hypothesis that the ascending rhythm occurs rather in the end of the colon, while the position of the descending rhythm is more typical at the beginning or inside the colon.

Key words: prosodic transcription, segment, colon, rhythm, prosodic analysis

6 Seznam literatury a použitých zdrojů

Seznam literatury

- 1) POSPĚCHOVÁ, Zuzana. Prozodická transkripce čínštiny a její využití v současnosti. *Dálný východ*. 2015, roč. 5, č. 2, s 93-103. ISSN 1805-1049
- 2) ŠVARNÝ, Oldřich a UHER, David. *Prozodická gramatika čínštiny*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. 163 s. Monografie. ISBN 978-80-244-4205-1.
- 3) ŠVARNÝ, Oldřich et al. *Hovorová čínština v příkladech*. 3. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 1998. 251 s. ISBN 80-7067-819-4.
- 4) ŠVARNÝ, Oldřich, Olga LOMOVÁ a Tchang Jün-ling RUSKOVÁ. *Gramatika hovorové čínštiny v příkladech*. [Část] 1, [sv. 2.], B. Bratislava: Univerzita Komenského, 1991. Vysokoškolské skriptá. ISBN 80-223-0392-5.
- 5) UHER, David a Tereza SLAMĚNÍKOVÁ. Prozodická analýza monologu. *Dálný východ*. 2015, roč. 5, č. 2, s. 104-115. ISSN 1805-1049

Seznam elektronických zdrojů

- 1) TŘÍSKOVÁ, Hana. Za Oldřichem Švarným a jeho prozodickou transkripcí čínštiny [online]. *Nový Orient*. 2011, roč. 66, č. 3, s. 40-43 [cit. 8.5.2018]. ISSN 0029-5302. Dostupné z:
http://orient.avcr.cz/miranda2/export/sitesavcr/data.avcr.cz/humansci/orient/kontakt_y/pracovnici/publikace/Triskova/Svarny_NO_2011_No3.pdf
- 2) TŘÍSKOVÁ, Hana. Prozodická transkripce čínštiny O. Švarného : čtyři historické verze [online]. *Nový orient*. 2011, roč. 66, č. 4, s. 45-50. [cit. 8.5.2018]. ISSN 0029-5302. Dostupné z:
http://orient.avcr.cz/miranda2/export/sitesavcr/data.avcr.cz/humansci/orient/kontakt_y/pracovnici/publikace/Triskova/Svarnx_NO_2011_No4.pdf

7 Přílohy

1x CD s korpusy vět a s daty z provedené analýzy